

Digitally signed by
Library TUM
Reason: I attest to the
accuracy and integrity of
this document

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI

Olga PISARENCO

PROCEDURA ȘI PRACTICA CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI

SUPPORT DE CURS

**Chișinău
2017**

UNIVERSITATEA TEHNICĂ A MOLDOVEI
FACULTATEA CADASTRU, GEODEZIE ȘI CONSTRUCȚII
CATEDRA DREPT PATRIMONIAL

Olga PISARENCO

PROCEDURA ȘI PRACTICA
CURȚII EUROPENE A DREPTURILOR OMULUI

SUPPORT DE CURS

Chișinău
Editura „Tehnica – UTM”
2017

CZU 341.645(4):341.231.14(075.8)

P 68

Suportul de curs la disciplina *Procedura și practica Curții Europene a Drepturilor Omului* tratează 5 teme de studiu, ce reflectă particularitățile înaintării și examinării de către instanța europeană a cererilor de încălcare a drepturilor omului de către statele-parte la Convenția europeană a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

La elaborarea suportului de curs au fost luate în considerare modificările de procedură introduse pînă la 01.06.2015, cele mai recente cercetări și publicații în domeniu, precum și practica judiciară.

Suportul de curs este destinat studenților anului III, cu forma de învățămînt la zi, ai specialității 381.1.*Drept*, Facultatea C.G.C., Universitatea Tehnică a Moldovei.

Autor: conf. univ., dr, Olga Pisarenco

Recenzent: conf. univ., dr. Alla Climova

DESCRIEREA CIP A CAMEREI NAȚIONALE A CĂRȚII

Pisarenco, Olga.

Procedura și practica Curții Europene a Drepturilor Omului: Suport de curs / Olga Pisarenco; Univ. Tehn. a Moldovei, Fac. Cadastru, Geodezie și Construcții, Catedra Drept Patrimonial. – Chișinău: Tehnica-UTM, 2017. – 64 p.

Referințe bibliogr.: p. 59-62 (42 tit.) și la sfârșitul art. – 50 ex.

ISBN 978-9975-45-466-7.

341.645(4):341.231.14(075.8)

P 68

ISBN 978-9975-45-466-7.

© UTM, 2017

SUMAR

PRELIMINARII.....	4
Tema 1. Instrumente internaționale de protecție a drepturilor omului.....	6
Tema 2. Drepturile și libertățile garantate de CEDO.....	14
Tema 3. Organizarea și funcționarea Curții.....	24
Tema 4. Criterii de admisibilitate a cererilor la Curte.....	35
Tema 5. Procedura de examinare a cererilor de către Curte.....	47
REFERINȚE BIBLIOGRAFICE.....	59

PRELIMINARII

Republica Moldova a aderat la Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului (CEDO), încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950, în vigoare pentru RM de la 12 septembrie 1997. Aderând la CEDO și protocoalele adiționale ale acesteia, RM și-a asumat obligația de a garanta protejarea drepturilor și a libertăților proclamate de Convenție a tuturor persoanelor aflate sub jurisdicția sa. Astfel, a fost recunoscută jurisdicția Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) de a examina cererile depuse împotriva Moldovei.

„Procedura și practica Curții Europene a Drepturilor Omului” reprezintă o disciplină de studiu care urmărește drept scop formarea competențelor profesionale în domeniul apărării drepturilor și libertăților persoanelor fizice și juridice, ținând cont de garanțiile oferite de CEDO.

Capacitatea de întocmire a actelor în fața Curții este foarte importantă, motiv pentru care abilitățile practice care trebuie să fie cultivate urmează să se bazeze pe aptitudinile de a analiza circumstanțele *de jure* și *de facto* ale pricinii, de a aprecia mijloacele de probă, a formula argumente și a aplica articolele CEDO în situații concrete. Studenții trebuie să înțeleagă rațiunile aplicării directe și prioritare ale Convenției față de restul legilor interne ale RM care îi contravin, precum și de a-și forma deprinderi în scopul utilizării corecte și eficiente a termenilor folosiți în Convenție și în jurisprudența Curții. Or, nu există un comentariu oficial al Convenției, iar semnificația exactă a termenilor care garantează anumite drepturi este stabilită de către Curte pe marginea examinării cauzelor concrete.

Studierea și cunoașterea aspectelor abordate va contribui la crearea unei viziuni clare asupra reglementărilor privind sistemul articolelor CEDO. Totodată, studierea disciplinei în cauză se determină a fi necesară în vederea cunoașterii jurisprudenței CtEDO în cauzele moldovenești și aplicării Convenției în sistemul

de drept al RM, pentru a consolida cunoștințele asimilate și a cultiva spiritul de respect pentru lege și pentru justițiabili.

Disciplina *Procedura și practica Curții Europene a Drepturilor Omului*, predată în cadrul UTM, va oferi viitorilor specialiști cunoștințele necesare pentru aprecierea limitelor exercitării drepturilor și intereselor legitime în fața Curții, precum și pentru a identifica mijloacele de logică juridică în vederea exercitării profesiei îmbrățișate.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Acte normative internaționale

1. *Carta Națiunilor Unite*, adoptată la San Francisco, la 26 iunie 1945. În: *Tratate internaționale*, Vol.26, p.5, 2001.
2. *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, adoptată la Roma, la 4 noiembrie 1950. În: *Tratate internaționale*, Vol.I, p.341, 1998.
3. *Declarația Universală a Drepturilor Omului*, adoptată la New York, la 10 decembrie 1948. În: *Tratate internaționale*, Vol.I, p.11, 1998.
4. *Pactul internațional privind drepturile civile și politice*, adoptat la New York, la 16 decembrie 1966. În: *Tratate internaționale*, Vol.1, p.30, 1998.
5. *Pactul internațional privind drepturile economice, sociale și culturale*, adoptat la New York, la 16 decembrie 1966. În: *Tratate internaționale*, Vol.1, p.18, 1998.
6. *Regulamentul Curții Europene pentru Drepturile Omului* din 01.06.2015.

Acte normative interne

7. *Constituția RM* din 29 iulie 1994. În: *Monitorul Oficial* nr.1 din 12.08.1994.
8. *Hotărârea Curții Constituționale privind interpretarea unor prevederi ale art.4 din Constituția RM* nr.55 din 14.10.1999. În: *Monitorul Oficial* nr.118-119/64 din 28.10.1999.
9. *Hotărârea Parlamentului cu privire la aderarea R.S.S. Moldova la Declarația Universală a Drepturilor Omului și ratificarea pactelor internaționale ale drepturilor omului* nr.217 din 28.07.1990. În: *Veștile* nr.8/223 din 30.08.1990.
10. *Hotărârea Parlamentului privind ratificarea Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a unor protocoale adiționale la*

- această convenție nr.1298 din 24.07.1997. În: Monitorul Oficial nr.54-55/502 din 21.08.1997.*
11. *Legea cu privire la Agentul guvernamental nr.151 din 30.07.2015. În: Monitorul Oficial nr.224-233/455 din 21.08.2015.*
 12. *Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul) nr.52 din 03.04.2014. În: Monitorul Oficial nr.110-114/278 din 09.05.2014.*
 13. *Legea cu privire la ratificarea Protocolului nr.13 la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale privind abolirea pedepsei cu moartea în toate circumstanțele nr.272 din 29.07.2006. În: Monitorul Oficial nr.126-130/649 din 11.08.2006.*
 14. *Legea cu privire la ratificarea Protocolului nr.14 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, amendând sistemul de control al Convenției din 10 noiembrie 2004 nr.130 din 23.06.2005. În: Monitorul Oficial nr.95-97/452 din 15.07.2005.*
 15. *Legea pentru ratificarea Protocolului nr.15 de modificare a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale nr.59 din 04.04.2014. În: Monitorul Oficial nr.104-109/273 din 06.05.2014.*

Literatură de specialitate

16. Akandji-Kombe J.-F. *Obligațiunile pozitive în virtutea Convenției europene a Drepturilor Omului*. Ghid pentru punerea în aplicare a Convenției europene a Drepturilor Omului. Seria: Manuale privind drepturile omului, nr.7. Chișinău: 2006, 74 p.
17. Apostol L. *Sinteza jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului în cauzele versus Moldova. Examine sub aspectul Articolului 3 din Convenție*. Chișinău: Bons Offices, 2010, 500 p.

18. Bîrsan C. *Convenția europeană a drepturilor omului. Comentariu pe articole*. Ediția a 2-a. București: C.H. Beck, 2005, 1888 p.
19. Charrier J-L., Chiriac A. *Codul Convenției Europene a Drepturilor Omului*. Traducere din limba franceză. Chișinău: Balacron, 2008, 724 p.
20. Clements L., Mole N., Simmons A. *Drepturile europene ale omului: înaintarea unei cauze pe baza Convenției*. Chișinău: Cartier, 2005, 544 p.
21. Gomien D. *Ghid (Vade-mecum) al Convenției Europene pentru Drepturile Omului*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2003, 162 p.
22. Gribincea V. *Executarea hotărârilor Curții Europene a Drepturilor Omului de către Republica Moldova*. Chișinău: Imprint Plus, 2012, 196 p.
23. Poalelungi M., Splavnic S. *Extraterritorialitatea Convenției europene a drepturilor omului: obligații pozitive și jurisdicție. Monografie*. Chișinău: Tipografia Centrală, 2014, 300 p.
24. *Procesul echitabil garantat de Convenția europeană pentru drepturile omului. Ghid pentru Republica Moldova*. Chișinău: Sirius, 2008, 144 p.
25. Răducanu T., Morari V., Gribincea V. ș.a. *Procedura și practica CEDO și alte tratate obligatorii pentru RM. Drept comunitar*. Seria: Suporturi de curs. Cartea a 5-a. Chișinău: Elan Poligraf SRL, 2008, 296 p.
26. Selejan-Guțan B. *Protecția europeană a drepturilor omului. Ediția a 4-a. Include modificările aduse prin Protocolul nr.14*. București: C.H. Beck, 2011, 302 p.
27. Selejan-Guțan B. *Spațiul european al drepturilor omului: reforme, practici, provocări*. București: C.H. Beck, 2008, 150 p.
28. Zubco A., Vieru V., Hriptievski N. ș.a. *Drepturile omului în Moldova. Raport*. Chișinău: Depol Promo, 2014, 254 p.

Pagini web

29. <http://agent.gov.md/>
30. <http://crjm.org/categories/view/147>
31. <http://despre.csj.md/>
32. http://jurisprudenta.csj.md/search_rec_csj.php?id=21
33. http://justice.gov.md/public/files/file/GHID_PRACTIC_DAG_MJ_mai_2012.pdf
34. <http://procuratura.md/md/leg2>
35. http://www.coe.int/human_rights/
36. http://www.echr.coe.int/Documents/Applicants_Table_ROM.pdf
37. http://www.echr.coe.int/Documents/Application_Notes_ROM.pdf
38. <http://www.infoeuropa.md/>
39. <http://www.lhr.md>
40. <http://www.lhr.md>
41. <https://www.youtube.com/user/EuropeanCourt#p/u/15/ZDJ0nRv05mg>
42. www.echr.coe.int